

Rasism ur ett islamiskt perspektiv

Rasism är ett av mänsklighetens äldsta och mest destruktiva fenomen. Trots att många i dagens västerländska samhällen gärna vill tro att rasism tillhör det förflutna, fortsätter människor världen över att diskrimineras på grund av hudfärg, etnicitet eller ursprung. Islām erbjuder en unik och tidlös analys av problemet – och en lösning som går djupare än politiska program eller sociala kampanjer.

Människans lika värde i Koranen

I Koranen påminner Allāh oss om vårt gemensamma ursprung:

”O människor, Vi har skapat er av en man och en kvinna och gjort er till folk och stammar för att ni ska lära känna varandra. Den mest ärofulla av er inför Allāh är den som har mest fromhet.” (49:13)

Versen uttrycker en grundläggande princip: mångfald är inte ett problem att lösa, utan en del av Guds avsikt med skapelsen.

Rasismens ursprung enligt islām

Islām förklarar rasismens rötter genom berättelsen om Iblīs. När Allāh befalde änglarna att visa vördnad inför den nyss skapade Ādam, vägrade Iblīs och sade:

”Jag är bättre än honom, du skapade mig av eld och honom av lera.” (7:12)

Detta är, enligt islām, den första manifestationen av rasism: en känsla av överlägsenhet baserad på ursprung och ”material”. Arrogans, stolthet och självupphöjelse är därför inte bara moraliska brister – de är djävulska drag.

Rasismens uttryck genom historien

Artikeln beskriver flera historiska exempel, och även om vissa formuleringar är hårda i originaltexten, kan de i svensk kontext uttryckas mer balanserat:

- **Religiösa traditioner** har ibland använts för att legitimera hierarkier och exkludering.
- **Kolonialism och slavhandel** byggde på idéer om raslig överlägsenhet.
- **Nationalistiska ideologier** under 1900-talet, som nazismen och apartheid, institutionaliserade rasism.
- **Svarta nationalistiska rörelser** i USA under 1900-talet utvecklade i sin tur egna idéer om överlägsenhet som reaktion på förtryck.

Poängen i den islamiska analysen är inte att peka ut enskilda grupper, utan att visa att rasism kan uppstå i alla samhällen när människor låter arrogans och grupptänkande styra.

Islāms motmedel mot rasism

Islām erbjuder en lösning som börjar i människans inre och sedan påverkar samhället:

1. En teologisk grund för jämlikhet

Profeten Muḥammad (ﷺ) sade:

”Ingen arab är överlägsen en icke-arab, och ingen icke-arab är överlägsen en arab; ingen vit är överlägsen en svart, och ingen svart är överlägsen en vit – utom genom fromhet.”

Detta är en av historiens tydligaste antirasistiska principer.

2. Praktiska ritualer som skapar jämlikhet

- **Bönen (ṣalāh):** muslimer står axel mot axel, oavsett status.
- **Hajj:** miljontals människor från hela världen samlas i samma enkla klädsel.

Malcolm X beskrev sin pilgrimsfärd som en vändpunkt där han såg ”en anda av enhet och broderskap” mellan människor av alla färger.

3. Ett samhällsideal byggt på rättvisa

Islām uppmanar till att stå upp för rättvisa även mot sig själv, sin familj eller sin egen grupp. Detta gör rasism oförenligt med islāmisk etik.

En väg framåt för dagens samhälle

I ett svenskt sammanhang, där jämlikhet och mänskliga rättigheter är centrala värden, erbjuder islām ett perspektiv som både kompletterar och fördjupar den moderna antirasistiska diskussionen:

- Människovärde är inte förhandlingsbart.
- Identitet är inte en hierarki.
- Mångfald är en del av Guds avsikt.
- Överlägsenhet baserad på ursprung är en form av andlig sjukdom.

Islām lär oss att verklig jämlikhet inte bara är en politisk princip, utan en moralisk och andlig skyldighet.

Avslutning

Rasism kan inte utrotas enbart genom lagar eller kampanjer. Den måste bekämpas i människans hjärta. Islām erbjuder en helhetslösning som förenar tro, moral och praktik – och som har visat sig fungera i samhällen där människor av olika bakgrund levt sida vid sida i århundraden.